

*Darba grupas ANO Konvencijas par personu ar invaliditāti tiesībām īstenošanas
pamatnostādņu 2013.-2019.gadam izstrādei sanāksme*

Protokols Nr.2

Vieta: Rīgā, Latvijas cilvēku ar īpašām vajadzībām sadarbības organizācijas „SUSTENTO” biroja telpās Antonijas ielā 24-6, Kr. Valdemāra ielā 38

Laiks: 2011.gada 2.februārī plkst. 15.00

Sanāksmi vada: *E.Celmiņa* – Labklājības ministrijas Vienlīdzīgu iespēju politikas nodaļas vadītāja

Protokolē:

M.Vaisūns – Labklājības ministrijas Vienlīdzīgu iespēju politikas nodaļas praktikants.

Dalībnieki:

S.Barks – Iekšlietu ministrijas Nozares politikas departamenta Politikas plānošanas nodaļas vecākais referents

G.Bērziņa – Tiesībsarga biroja vecākā juriste

E.Bučinska – Ekonomikas ministrijas vecākā referente

I.Černika-Zariņa – Izglītības un zinātnes ministrijas Politikas koordinācijas departamenta Politikas plānošanas nodaļas vecākā referente

A.Gaile – Labklājības ministrijas Vienlīdzīgu iespēju politikas nodaļas vadītājas vietiece

M.Grāvis – Biedrības „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns” valdes priekšsēdētājs

E.Heidere – Labklājības ministrijas Darba departamenta Darba tirgus politikas nodaļas vecākā referente

K.Inkuša – Ārlietu ministrijas, MK pārstāvja starptautisko Cilvēktiesību institūcijās juriste

A.Jaško – Aizsardzības ministrijas Personāla attīstības departamenta Sociālo lietu nodaļas vadītājs

A.Kaupuža – Latvijas Pašvaldību savienības ārējo sakaru speciāliste

I.Laine – Latvijas Sieviešu invalīdu asociācijas „Aspazija” valdes priekšsēdētāja

K.Liepiņa – Izglītības iniciatīvu centra projektu vadītāja

S.Pablaka – Veselības ministrijas Veselības aprūpes departamenta Veselības aprūpes organizācijas nodaļas vadītāja

A.Pavļins – Latvijas Nedzirdīgo Savienības prezidents

I.Pikše – Labklājības ministrijas Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības departamenta Sociālo pakalpojumu organizācijas nodaļas vadošā referente

N.Pīlīps – Invalīdu un viņu draugu apvienības „Apeirons” projektu vadītājs,

D.Ratniece – Izglītības un zinātnes ministrijas Politikas koordinācijas departamenta direktore

D.Rituma – Biedrības „Latvijas kustība par neatkarīgu dzīvi” eksperte

L.Svikliņa – Latvijas Cilvēku ar īpašām vajadzībām sabiedrības organizācijas SUSTENTO projektu vadītāja

I.Šķestere – „Latvijas „Kustība par neatkarīgu dzīvi” valdes priekšsēdētāja

I.Vanovska – Labklājības ministrijas Vienlīdzīgu iespēju politikas nodaļas vecākā referente

A.Vilde – Ārlietu ministrijas Cilvēktiesību eksperte

D.Vītola – Latvijas invalīdu biedrības valdes locekle

E.Zariņš – Latvijas neredzīgo biedrības centrālās valdes priekšsēdētājs

Darba kārtība

1. Apkopoto problēmjaudājumu izskatīšana izglītības jomā;
 2. Citi jautājumi.
1. Sanāksmi atklāj **E.Celmiņa** un piedāvā izskatīt pirmajā sanāksmē pieņemtos lēmumus saskaņā ar protokolu. E.Celmiņa sniedz pārskatu, informējot par pieņemtajiem lēmumiem. Informē, ka I.Vanovska ir veikusi problēmjaudājumu apkopojumu, kā arī apskatījusi tiesisko regulējumu, kā tas varētu attiekties uz personām ar invaliditāti. Atgādina, ka problēmjaudājumi tika izsūtīti visiem sanāksmes dalībniekiem un aicina sniegt informāciju, ja kāds no jautājumiem dokumentā nav iekļauts vai ieteikt papildinājumus. Informē, ka pēc apkopojuma veikšanas tika saņemti papildu jautājumi no Latvijas nedzirdīgo savienības prezidenta A.Pavlina k-ga un „Tiesībsarga” biroja. Atgādina, ka darba grupa nolēma pamatnostādnes veidot atbilstoši ANO konvencijas pantiem. Informē, ka turpmākais darbs tiks organizēts tematiskajās grupās, vadoties pēc iesniegtajiem priekšlikumiem. Informē, ka attiecībā uz izglītības jomu tika iesniegts lielākais problēmjaudājumu skaits. Ierosina sākt skatīt izglītības jomas jautājumus, kā apjomīgāko un sarežģītāko jautājumu bloku un, vadoties no iegūtās pieredzes, lemt par turpmāko darbības plānu, citu jautājumu bloku izskatīšanā. Ierosina jautājumus skatīt secīgi, saskaņā ar tabulu, kurā apkopoti problēmjaudājumi izglītības jomā.
 2. Sanāksmes dalībnieki izskata jautājumus secīgi, pēc sagatavotās tabulas, diskutē, norāda uz papildus niansēm un pieņem lēmumus par jautājumu saglabāšanu, izslēgšanu, papildināšanu vai pievienošanu citam jautājumam. Apkopojuma aktualizāciju veiks VIPN speciālisti.

Citi jautājumi

E.Celmiņa informē, ka tiks veikti grozījumi rīkojumā par Darba grupu ANO pamatnostādņu izstrādei un aicina informēt par notikušajām vai plānotajām izmaiņām deleģēto personu sastāvā.

E.Celmiņa atgādina, ka darba grupai tika izsūtīts Labklājības ministrijas rīkojuma projekts par izmaiņām šīs darba grupas sastāvā un darba grupas locekļiem tika lūgts sniegt priekšlikumus un komentārus attiecībā uz šo rīkojuma projektu.

E.Celmiņa norāda, ka darba grupas locekļiem tika izsūtīts arī materiāls par risināmo jautājumu sasaisti ar citiem gan nacionālā mēroga, gan starptautiskajiem attīstības plānošanas dokumentiem, kur tika norādīti svarīgākie ar darba grupas projektu saistošie politikas plānošanas dokumenti un sniegts to satura īss izklāsts. E.Celmiņa norāda, ka darba grupai tika lūgts papildināt šo apkopojumu un savas kompetences robežās norādītajiem dokumentiem arī sagatavot īsu satura izklāstu, ja tas vēl nav izdarīts, kā arī sniegt priekšlikumus par papildus dokumentiem, kuri būtu jāiekļauj šajā apkopojumā, jo šis politikas plānošanas dokumentu saraksts tiks iekļauts konvencijas pamatnostādņu saturā.

Nolēma:

1. IeM pārstāvis S.Barka k-gs nepiekrīt 1.jautājuma iekļaušanai problēmjaudājumu apkopojumā un piedāvā svītrot 1.jautājumu no problēmjaudājumu saraksta vai izteikt to sekojošā redakcijā: „Nepietiekama speciālistu izglītošana par vardarbību pret personām ar invaliditāti” un apvienojot to ar 14.,15. un 16.jautājumu.
2. 2.jautājumā papildus norādīt to, ka mērķis ir sagatavot speciālistus. IZM apkopos informāciju par aktivitāti sociālās aprūpes speciālistu sagatavošanā un nosūtīs elektroniski E.Celmiņai;

3. IZM apkopos un sniegs detalizētu informāciju par bērnu ar invaliditāti skaitu skolās (dalījumā pēc skolu kategorijām un bērnu skaitu katrā no tām) (4.jautājums). IZM informāciju apkopos un nosūtīs elektroniski E.Celmiņai;
4. Sadarbībā ar IZM tiks precizēts 6.jautājums, attiecībā par to vai aktivitātē jāiesaista pašvaldības un jānosaka atbildības jomas;
5. Apvienot 7. ar 8.jautājumu un norādīt tās grupas, kurām nepieciešami īpaši pasākumi;
6. Apvienot 9. ar 10.jautājumu un iesaistīt jautājuma risināšanā VARAM un IZM, lai izvērtētu iespēju izglītot speciālistus un iesaistīt jau būvniecības un vides veidošanas plānošanas stadijā;
7. Iesaistīt VARAM un IZM 11.jautājuma risināšanā. Iekļaut punkta aprakstā, ka vides ekspertiem jāiesaistās jau projekta izstrādes stadijā, nostiprinot šo pienākumu normatīvajos aktos;
8. Apvienot 12. ar 13.jautājumu. Papildināt jautājumu ar papildus problēmām – metodiskā materiāla izstrādes nepieciešamība personām ar invaliditāti un normatīvajiem aktiem atbilstošas infrastruktūras nodrošināšana. IZM apkopo un sniedz informāciju par nepieciešamo ieguldījumu apmēru skolās, lai nodrošinātu nepieciešamās infrastruktūras izveidi;
9. Apvienot 14.,15. un 16.jautājumu. Papildināt jautājumu ar to, ka nepieciešams izveidot vienotu mācību kursu (saskarsmei ar personām, kurām ir garīga rakstura traucējumi) izmeklētājiem, prokuroriem un tiesnešiem;
10. Papildināt 17. jautājumu, lielos sociālās aprūpes centrus izceļot atsevišķi, kā īpašu grupu, kurai nepieciešama apmācība;
11. Pārskatīt 18.jautājumu, paredzot nevis normas iekļaušanu, bet citu mehānismu izveidošanu, kas novērstu problēmu. Papildināt jautājumu ar to, ka jāveicina personu motivācija un personām jārada iespēju dažādība;
12. Sadalīt 19.jautājumu divās daļās: 1) Informācija vieglajā valodā visiem. 2) Alternatīvās komunikācijas (Braila raksts, piktogrammas, žestu valoda) līdzekļi personām, kurām tas nepieciešams. Jautājumā uzsvērt to, ka jāveicina alternatīvās komunikācijas līdzekļu praktisko pielietojumu attiecīgo speciālistu vidū;
13. Pievienot 20.jautājumu 6.jautājumam;
14. Jāizlemj par labāko variantu 21.jautājuma problēmas definēšanai. Jāveic pastiprināta sociālo aprūpes centru un specializēto skolu darbinieku izglītošana;
15. Jāprecizē 22.jautājuma problēma un tas vai jautājums neskar vairākas problēmas. Jautājums jāpaplašina ar jautājumiem par: atbilstošām iekļaujošām programmām, pirmsskolas vecuma bērnu aprūpes iespējām, speciālistu zināšanu uzlabošanu par invaliditātes problemātiku, vides pieejamību, speciālistu izglītošanu, pašvaldību dalību problēmjautājuma risināšanā (likums „Par pašvaldībām”), privāto bērnodārzu iesaistīšana un minimālo prasību noteikšana privātajiem bērnodārziem attiecībā uz bērnu ar invaliditāti aprūpi;
16. Tiks papildināts 23.jautājums, nosakot vecuma kritēriju. Tiesībsargs veiks normatīvo aktu izpēti attiecībā uz vecuma kritēriju (21.gads);
17. Apvienot 24.,25. un 26.jautājumu, jo tie skar vienu problēmu. Jautājums tiks paplašināts ar jautājumiem par: mūžizglītības programmas piedāvājums nav pietiekams un atbilstošs, nav surdotulku un pasniedzēju vieglajā valodā, nav tehniskā nodrošinājuma mācībām augstskolā personām ar invaliditāti (datori ar runas sintēzes programmu (piem. JAWS), diktofoņi, asistenti neredzīgām personām), tālākas profesionālas apmācības iespējām (piemēram, masieriem)(grupu noformēšana personām ar invaliditāti);
18. IZM sniegs precīzāku 27.jautājuma skaidrojumu, par to, ka mācību iestādēs vienlaicīgi jānodrošina infrastruktūra un metodiskie materiāli;
19. Jāizlemj vai 28.jautājumu integrēt kādā citā problēmjautājumā;

20. Precizēt 29.jautājuma redakciju un iekļaujot jautājumus par: kritēriju un metodoloģijas pārskatīšanu bērnu norīkošanai uz speciālām skolām (lai mazāk nosūta, bet tikai rekomendē), profesionālo (un citu) skolu pārveidošanu par kompetences centriem, veidojot tos atbilstoši personu ar invaliditāti vajadzībām;
21. Precizēt 30.jautājuma skaidrojumu. Precizē IZM;
22. 31.jautājums sasaucas ar citiem, tādēļ pievienot to citiem jautājumiem;
23. Iesaistīt LM 33.jautājuma risināšanā. Pārskatīt profesiju/programmu piedāvājumu specializētajās skolās un to praktisko lietderību (piem. masieri);
24. Apvienot 34. ar 25.jautājumu. Iesaistīt problēmas risināšanā VARAM. Precizēt jautājumu, norādot, ka jānedefinē kritērijus bērna nosūtīšanai uz specializēto skolu. Iekļaut jautājumā materiāli-ekonomisko raksturu bērnu nogādāšanai uz specializētām mācību iestādēm (jauni maršruti, specializēts transports);
25. Apvienot 36.,37. un 38.jautājumu. Jānedefinē – mājas mācība kā izglītības veids. Jānorāda, ka izglītības iespējas netiek liegtas, bet ierobežotas, īpaši atsevišķu grupu personām;
26. Nepieciešama 39.jautājuma padziļināta izpēte, to veiks IZM;
27. Izslēgt 40.jautājumu, jo tas vairs nav aktuāls;
28. 41. un 42.jautājums sasaucas ar citiem, tādēļ pievienot tos citiem jautājumiem;
29. Papildināt 44.jautājumu, nosakot, ka specializētajās skolās jāveic īpaša vecāku un skolotāju iesaiste mācību procesa plānošanā;
30. Papildināt 45.jautājumu, nosakot, ka specializētajās skolās jāveicina profesijas apguvi, kas nākotnē bērnam sniegtu iespēju integrēties sabiedrībā un darba tirgū;
31. 46.jautājums sasaucas ar citiem, tādēļ pievienot to citiem jautājumiem;
32. Izslēgt 47.jautājumu, jo tas neatklāj jaunu problēmu;
33. 48. un 49.jautājums sasaucas ar citiem, tādēļ pievienot tos citiem jautājumiem;
34. 51. un 52.jautājums sasaucas ar citiem, tādēļ pievienot tos citiem jautājumiem;
35. VM precizēs 53.jautājuma formulējumu un konkretizēs problēmu;
36. Precizēt un papildināt 55.jautājumu. Precizēs E.Celmiņa;
37. 56.jautājums sasaucas ar citiem, tādēļ pievienot to citiem jautājumiem;
38. 57.jautājumā jālemj par labvēlīgāku nosacījumu nodrošināšanu bērniem ar invaliditāti;
39. 58.jautājums sasaucas ar citiem, tādēļ pievienot to citiem jautājumiem;
40. KM sniegs papildus informāciju 60.jautājumā, par grāmatu pieejamību neredzīgiem cilvēkiem un grāmatām vieglajā valodā;
41. 61.jautājums sasaucas ar citiem, tādēļ pievienot to citiem jautājumiem.
42. Pie pārējiem sanāksmē izskatītajiem jautājumiem:

- darba grupai līdz 07.02.2011. iesniegt priekšlikumus par papildinājumiem Labklājības ministrijas grozījumā par šīs darba grupas sastāvu. Ja priekšlikumi netiks sniegti, rīkojuma projekts tiks apstiprināts esošajā variantā.
- darba grupai izskatīt nosūtīto materiāls par risināmo jautājumu sasaisti ar citiem gan nacionālā mēroga, gan starptautiskajiem attīstības plānošanas dokumentiem un līdz 01.03.2011. sniegt attiecīgus diskusijā norādītos papildinājumus un precizējumus,

Sanāksmi slēdz 17.05

Labklājības ministrijas

Vienlīdzīgu iespēju politikas nodaļas vadītāja

E. Celmiņa